IETEIKUMI

KOMISIJAS IETEIKUMS

(2013. gada 8. novembris)

par izmeklēšanu attiecībā uz akrilamīda koncentrāciju pārtikā

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2013/647/ES)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu,

tā kā:

(1) Kopš 2002. gada pārtikas ražošanas nozare, dalībvalstis un Komisija ir īpaši pūlējušās noskaidrot, kā veidojas akrilamīda koncentrācija pārstrādātos pārtikas produktos un kā to samazināt.

(2) Organizācija *FoodDrinkEurope*, kas pārstāv Eiropas pārtikas un dzērienu ražošanas nozari, ir izstrādājusi "instrumentu kopumu" ([1]), kurā iekļauti instrumenti, ko izlases veidā var izmantot pārtikas ražotāji, ņemot vērā savas konkrētās vajadzības, lai samazinātu akrilamīda koncentrāciju attiecīgajos produktos. Turklāt tika izstrādātas nelielas brošūras par svarīgākajiem instrumentiem katrā jomā. Šo darbību atbalstīja un sekmēja regulējošās iestādes.

(3) Akrilamīda koncentrācija dažos pārtikas produktos ir ievērojami lielāka par tā koncentrāciju tās pašas produktu kategorijas līdzīgos produktos. Tādēļ Komisija uzskatīja par lietderīgu, ka dalībvalstu kompetentās iestādes veic izmeklēšanu, pārbaudot pārtikas apritē iesaistīto uzņēmēju izmantotās ražošanas un pārstrādes metodes. Šajā nolūkā 2011. gada 10. janvārī Komisija pieņēma Ieteikumu par izmeklēšanu attiecībā uz akrilamīda koncentrāciju pārtikā ([2]) ("2011. gada ieteikums").

(4) Saskaņā ar 2011. gada ieteikumu dalībvalstis tiek mudinātas veikt izmeklēšanu, ja akrilamīda koncentrācija konkrētā pārtikas produktā pārsniedz minētā ieteikuma pielikumā norādīto indikatīvo rādītāju.

(5) Dalībvalstis ir uzraudzījušas akrilamīda koncentrāciju pārtikā no 2007. gada līdz 2009. gadam saskaņā ar Komisijas Ieteikumu 2007/331/EK ([3]) un no 2010. gada – saskaņā ar Komisijas Ieteikumu 2010/307/ES ([4]). Minētā uzraudzība ir vērsta uz tiem pārtikas produktiem, par kuriem ir zināms, ka tie satur lielu akrilamīda koncentrāciju un/vai tie veido būtisku daļu no tā, ko cilvēks uzņem uzturā.

(6) Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde (turpmāk – "*EFSA*") 2012. gada 18. oktobra zinātniskajā ziņojumā "Jaunākie 2007.–2010. gadā veiktās uzraudzības rezultāti attiecībā uz akrilamīda koncentrāciju pārtikā" (*Update on acrylamide levels in food from monitoring years 2007–2010*) ([5]) apkopoja 2007.–2010. gada uzraudzības rezultātus. *EFSA* secināja, ka pārtikas grupās nav vērojama tendence samazināt akrilamīda koncentrāciju un ka akrilamīda koncentrācijas samazinājums tika norādīts tikai dažās pārtikas produktu kategorijās, savukārt citās pārtikas produktu kategorijās tika novērota paaugstināta koncentrācija.

(7) Pamatojoties uz rezultātiem, kas gūti 2011. gadā un 2012. gadā veiktajā izmeklēšanā, un pamatojoties uz uzraudzības rezultātiem, kas iegūti saskaņā ar Ieteikumu 2007/331/EK un 2010/307/ES, ir lietderīgi grozīt dažus indikatīvos rādītājus, kas norādīti 2011. gada ieteikuma pielikumā.

(8) Tāpēc 2011. gada ieteikums būtu jāaizstāj ar jaunu ieteikumu.

([1]) Organizācijas *FoodDrinkEurope* izstrādātais "instrumentu kopums" ietver 14 dažādus parametrus ("instrumentus"), kas sagrupēti četrās pamatkategorijās ("instrumentu kopuma segmenti"), ko izlases veidā var izmantot pārtikas ražotāji, ņemot vērā savas vajadzības, lai samazinātu akrilamīda koncentrāciju attiecīgajos produktos. Šie četri segmenti attiecas uz agronomiskiem faktoriem, produktu recepti, pārstrādi un galīgo sagatavošanu. "Instrumentu kopums" ir pieejams šeit: http://ec.europa.eu/food/food/chemicalsafety/contaminants/ciaa_acrylamide_toolbox09.pdf

([2]) http://ec.europa.eu/food/food/chemicalsafety/contaminants/recommendation_10012011_acrylamide_food_en.pdf

([3]) Komisijas 2007. gada 3. maija Ieteikums 2007/331/EK par uzraudzību attiecībā uz akrilamīda koncentrāciju pārtikā (OV L 123, 12.5.2007., 33. lpp.).

([4]) Komisijas 2010. gada 2. jūnija Ieteikums 2010/307/EK par uzraudzību attiecībā uz akrilamīda koncentrāciju pārtikā (OV L 137, 3.6.2010., 4. lpp.).

([5]) *European Food Safety Authority*. *Update on acrylamide levels in food from monitoring years 2007 to 2010*. *EFSA Journal* 2012; 10(10):2938 (38 lpp.); doi:10.2903/j.efsa.2012.2938. Pieejams tiešsaistē: www.efsa.europa.eu/efsajournal

(9) Izmeklēšanā arī turpmāk būtu jāņem vērā pārtikas apritē iesaistīto uzņēmēju riska analīze un kritisko kontrolpunktu noteikšana (*HACCP*) vai tamlīdzīga sistēma [1], lai kopā ar pārtikas apritē iesaistīto uzņēmēju noskaidrotu, vai ir apzināts, kuros attiecīgajos pārstrādes posmos iespējama akrilamīda veidošanās, un vai ir īstenoti atbilstoši to kontroles pasākumi. Ar šādu rīcību kompetentajām iestādēm būtu jānovērtē, kādā mērā pārtikas apritē iesaistītie uzņēmēji īstenojuši šobrīd zināmos risinājumus (piemēram, Pārtikas kodeksa komisijas pieņemtos risinājumus vadlīnijās par akrilamīdu un *FoodDrinkEurope* izstrādātajā akrilamīda "instrumentu kopumā" noteiktos risinājumus) akrilamīda koncentrācijas samazināšanai līdz minimumam.

(10) Ar šo ieteikumu norādītie indikatīvie rādītāji ir paredzēti tikai, lai norādītu, vai nepieciešama izmeklēšana. Tie neuzrāda nekaitīguma sliekšņus. Tādēļ izpildei jānotiek un/vai ātrā brīdināšana nepieciešama tikai tad, ja veikts riska novērtējums par katru gadījumu atsevišķi, bet ne tikai tādēļ, ka pārsniegti indikatīvie rādītāji.

(11) Pamatojoties uz rezultātiem, kas gūti 2013. gadā un 2014. gadā veiktajā izmeklēšanā, saskaņā ar šo ieteikumu un pamatojoties uz uzraudzības rezultātiem, kas iegūti saskaņā ar Ieteikumu 2010/307/ES, un atjaunināto riska novērtējuma, ko veikusi *EFSA*, rezultātiem par pārtikā esošu akrilamīdu, Komisija novērtēs situāciju pēc tam, kad būs pieejams *EFSA* riska novērtējums, un lems, vai nepieciešami citi atbilstīgi pasākumi,

IR PIEŅĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

1. Dalībvalstīm, aktīvi līdzdarbojoties pārtikas apritē iesaistītajiem uzņēmējiem, būtu jāveic turpmāka izmeklēšana par ražošanas un pārstrādes metodēm, kuras izmanto pārtikas ražotāji, kad akrilamīda līmenis pārtikas produktā, kas testēts, veicot uzraudzību atbilstīgi Ieteikumam 2010/307/ES, pārsniedz akrilamīda indikatīvo rādītāju, kas attiecīgajai pārtikas produktu kategorijai noteikts šā ieteikuma pielikumā.

2. Šā ieteikuma 1. punkta piemērošanas nolūkos akrilamīda līmenis būtu jānovērtē, neņemot vērā analītisko mērījumu nenoteiktību.

3. Šā ieteikuma 1. punktā minētajā izmeklēšanā būtu jāietver uz pārtikas apritē iesaistīto uzņēmēju riska analīzi un kritisko kontrolpunktu noteikšanu (*HACCP*) balstītas procedūras, lai pārbaudītu:

   a) vai pārtikas apritē iesaistītais uzņēmējs *HACCP* sistēmā vai tai līdzīgā sistēmā ir norādījis attiecīgos pārstrādes posmus, kas var izraisīt akrilamīda veidošanos; un

   b) vai pārtikas apritē iesaistītais uzņēmējs ir veicis pienācīgus riska mazināšanas pasākumus.

4. Šā ieteikuma 1. punktā minētajā izmeklēšanā būtu it īpaši jāpaskaidro, kādā mērā pārtikas apritē iesaistītie uzņēmēji īstenojuši šobrīd zināmos risinājumus (piemēram, Pārtikas kodeksa komisijas pieņemtos risinājumus vadlīnijās par akrilamīdu un *FoodDrinkEurope* izstrādātajā akrilamīda "instrumentu kopumā" noteiktos risinājumus) akrilamīda koncentrācijas samazināšanai līdz minimumam.

5. Par konstatētajiem faktiem dalībvalstīm būtu jāziņo Komisijai līdz 2014. gada 31. oktobrim un līdz 2015. gada 30. aprīlim.

6. Šis ieteikums aizstāj 2011. gada 10. janvāra Ieteikumu par izmeklēšanu attiecībā uz akrilamīda koncentrāciju pārtikā.

Briselē, 2013. gada 8. novembrī

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Tonio BORG

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regula (EK) Nr. 852/2004 par pārtikas produktu higiēnu (OV L 139, 30.4.2004., 1. lpp.).

PIELIKUMS

Uz *EFSA* uzraudzības datiem (2007.–2012. g.) balstīti indikatīvie akrilamīda rādītāji

Pārtikas produkts	Indikatīvais rādītājs (µg/kg)	Piezīmes
Frī kartupeļi, kas gatavi lietošanai uzturā	600	Produkts, ko pārdod kā gatavu lietošanai uzturā, noteikts Ieteikuma 2010/307/ES pielikuma C.1. daļā
Kartupeļu čipsi no svaigiem kartupeļiem un no kartupeļu masas Kartupeļu kraukšķi	1 000	Produkts, ko pārdod, noteikts Ieteikuma 2010/307/ES pielikuma C.2. un C.10. daļā
Mīksta maize a) kviešu maize b) mīksta maize, izņemot kviešu maizi	 80 150	Produkts, ko pārdod, noteikts Ieteikuma 2010/307/ES pielikuma C.4. daļā
Sausās brokastis (izņemot putraimus) — kliju produkti un pilngraudu graudaugi, uzpūsti graudi (uzpūsti tikai tad, ja tas ir marķēts) — kviešu un rudzu produkti (*) — kukurūza, auzas, speltas kvieši, mieži un rīsu produkti (*)	 400 300 200	Produkts, ko pārdod, noteikts Ieteikuma 2010/307/ES pielikuma C.5. daļā
Cepumi un vafeles Krekeri, izņemot kartupeļu kraukšķus Sausmaizītes Piparkūkas Citiem produktiem šajā kategorijā līdzīgi produkti	500 500 450 1 000 500	Produkts, ko pārdod, noteikts Ieteikuma 2010/307/ES pielikuma C.6. daļā
Grauzdēta kafija	450	Produkts, ko pārdod, noteikts Ieteikuma 2010/307/ES pielikuma C.7.1. daļā
Šķīstošā kafija	900	Produkts, ko pārdod, noteikts Ieteikuma 2010/307/ES pielikuma C.7.2. daļā
Kafijas aizstājēji a) kafijas aizstājēji, galvenokārt graudaugu b) citi kafijas aizstājēji	 2 000 4 000	Produkts, ko pārdod, noteikts Ieteikuma 2010/307/ES pielikuma C.7.3. daļā
Bērnu pārtika, kas ir citāda nekā apstrādātu graudaugu pārtika (**) a) nesatur žāvētas plūmes b) satur žāvētas plūmes	 50 80	Produkts, ko pārdod, noteikts Ieteikuma 2010/307/ES pielikuma C.8. daļā
Cepumi un sausiņi zīdaiņiem un maziem bērniem	200	Produkts, ko pārdod, noteikts Ieteikuma 2010/307/ES pielikuma C.9.1. daļā
Apstrādātu graudaugu pārtika zīdaiņiem un maziem bērniem (***) (izņemot cepumus un sausiņus)	50	Produkts, ko pārdod, noteikts Ieteikuma 2010/307/ES pielikuma C.9.2. daļā

(*) Sadalīti graudi un/vai graudaugi, kuros nav kliju. Kategoriju nosaka pēc graudaugiem, kuri ir lielākajā daudzumā.

(**) Kā definēts Komisijas 2006. gada 5. decembra Direktīvas 2006/125/EK par apstrādātu graudaugu pārtiku un bērnu pārtiku zīdaiņiem un maziem bērniem (OV L 339, 6.12.2006., 16. lpp.) 1. panta 2. punkta b) apakšpunktā.

(***) Kā definēts Direktīvas 2006/125/EK 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā.